

На основание чл.26, чл. 1 и 2 от Закона за референдума и народната инициатива ("Държавен вестник на РС" № 111/21),

Републиканската избирателна комисия на заседанието си на 3 декември 2021 г. прие

РЕШЕНИЕ

относно определяне на текста на Справката за Закона за изменение на Конституцията на Република Сърбия

1. Това решение определя текста на Справката за Закона за изменение на Конституцията на Република Сърбия, за чието потвърждаване гласуват гражданите на републиканския референдум, обявен за 16 януари 2022 г., и който гласи:

1) Законът за изменение на Конституцията се отнася изключително до съдебната власт и не променя други части на Конституцията

Законът за изменение на Конституцията изменя конституционните разпоредби относно организацията на съдилищата и прокуратурите (чл. 142-165 от Конституцията). Като се има предвид, че е налице взаимозависимост между тези разпоредби и други разпоредби на Конституцията, променят се и чл.4 от Конституцията, който определя принципа на разделение на властите, чл.99 от Конституцията (компетенции на Народната скупщина), чл.105 от Конституция (Начинът на вземане на решения в Народната скупщина), чл.172 от Конституцията (Състав на Конституционния съд. Избор и назначаване на съдии от Конституционния съд).

Съгласно предвидения ред за изменение на Конституцията гражданите гласуват на референдум изключително за разпоредбите, съдържащи се в Закона за изменение на Конституцията, докато други разпоредби на Конституцията не са предмет на референдума.

2) Предвидени са допълнителни конституционни гаранции за независимостта на съдебната власт и съдиите

В системата на разделение на властта на законодателна, изпълнителна и съдебна, съдебната власт е независима. Отношенията между трите клона на властта се основават на взаимна проверка и баланс, което означава, че дори съдебната власт не може да бъде отделена от системата и да отговаря пред себе си. Съдебната власт принадлежи на съдилища, които са независими и тяхното решение може да се преразглежда само от компетентния съд по предвидения от закона ред, както и от Конституционния съд в процедурата по конституционно обжалване. Съдията е независим и е забранено всяко неправомерно влияние върху съдия при изпълнение на съдийската длъжност.

3) Продължителността на съдебната длъжност е гарантирана

При система, при която съдиите се избират за определен период от време (възможност за преизбиране), може да се постави въпросът за независимостта на съдиите. Затова се предвижда премахването на първия избор на съдии за три години. Съдийската длъжност продължава от избора на съдия до края на трудовия му живот. Причините за предсрочно прекратяване на длъжността на съдия са определени в Конституцията, което означава, че други причини за прекратяване на съдийската длъжност не могат да бъдат предвидени със закон. Решението за прекратяване на съдебната длъжност се взема от органа, който избира съдиите - Висшия съдебен съвет.

4) Най-висшата инстанция в Република Сърбия е Върховният съд

Предвижда се промяна на името на най-висшата инстанция в Република Сърбия вместо сегашното име - Върховния касационен съд. Наименованието Върховния съд, което е предвидено, е в съответствие с правната традиция на Сърбия, както и с компетенциите, които традиционно има най-висшата инстанция в страната.

5) Съдиите, председателят на Върховния съд и председателите на съдилищата се избират от Висшия съдебен съвет

Съгласно действащите конституционни разпоредби първият избор на съдии се извършва от Народната скупщина по предложение на Висшия съдебен съвет. Предложеното решение в Закона за изменение на Конституцията на Република Сърбия

премахва избора на съдии в Народната скупщина и предвижда избор на съдии изключително от Висшия съдебен съвет. Този орган се състои от 11 членове, от които шестима съдии, избрани от съдии, четирима видни юристи, избрани от Народната скупщина и председателя на Върховния съд, който представлява съдебната власт като цяло. Представители на изпълнителната и законодателната власт вече не участват в избора на съдии. Председателят на Върховния съд и председателите на съдилищата, които се избират от Народната скупщина съгласно приложимите конституционни разпоредби, в бъдеще ще се избират от Висшия съдебен съвет.

За членове на Висшия съдебен съвет измежду видни юристи могат да бъдат избирани лица с най-малко десет години стаж в адвокатската професия, които не могат да членуват в политическа партия и трябва да са достойни за тази длъжност. Те се избират от Народната скупщина след публичен конкурс.

6) Организационните промени гарантират независимостта и отговорността на прокуратурата

Длъжността на прокуратурата се изпълнява от Върховния прокурор, главните прокурори и прокурорите. Главните прокурори ще изпълняват длъжността на настоящите прокурори, а заместник прокурорите стават прокурори, които ще изпълняват длъжността на прокуратурата заедно с главните прокурори. Предвидената промяна гарантира по-голяма независимост и отговорност на лица изпълняваща прокурорската длъжност. В съответствие с името на най-висшата инстанция в Република Сърбия, името на висшата прокуратура е променено на Върховна прокуратура, която се управлява от Върховния прокурор.

7) Главните прокурори и прокурорите се избират от Висшия прокурорски съвет

Главните прокурори и прокурорите се избират от Висшия прокурорски съвет. За разлика от действащите конституционни разпоредби, главните прокурори вече няма да се номинират от правителството или да се избират от Народната скупщина. Върховният прокурор в Република Сърбия все още се избира от Народната скупщина, но по предложение на Висшия прокурорски съвет, след проведен публичен конкурс.

Висшият съвет на прокуратурата е независим държавен орган, който осигурява и гарантира независимостта на прокуратурата, Върховния прокурор, главните прокурори и прокурорите. Този орган се състои от 11 членове, от които петима прокурори, избрани от главните прокурори и прокурори, четирима видни юристи се избират от Народната скупщина, Върховния прокурор и министъра на правосъдието. Има ограничение министърът на правосъдието да не може да гласува в производството по определяне на дисциплинарната отговорност на прокурорите.

8) Целта на изменение на Конституцията

Приемането на Закона за изменение на Конституцията цели да осигури по-голяма независимост, ефективност и отчетност на съдебната власт, по-голяма независимост и отчетност на прокуратурата, по-добра защита на правата на гражданите и укрепване на върховенството на закона.

2. Настоящото решение да се публикува в "Държавен вестник на Република Сърбия", в интернет презентацията на Републиканската изборителна комисия и в средствата за масова информация и да се предостави на гражданите, които имат право да гласуват на републиканския референдум за потвърждаване на Закона за изменение на Конституцията на Република Сърбия, до адрес по местоживееене.

02 номер 014-125/21

В Белград, 3 декември 2021 г.

Републиканска изборителна комисия

Председател,

Владимир Димитриевич, с.р.